

Warszawa, dn. 8 listopada 2005 r.

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich
RPO-514696-III/05/DB

00-090 Warszawa Tel. centr. 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 827 64 53

Pan
Krzysztof Michałkiewicz
Minister Pracy i Polityki Społecznej

Uprzejmie informuję Pana Ministra, że jestem adresatem skarg od osób prowadzących działalność pozarolniczą w rozumieniu art. 8 ust. 6 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. nr 137, poz. 887 ze zm.). W świetle tego przepisu za osobę prowadzącą pozarolniczą działalność uważa się:

- osobę prowadzącą pozarolniczą działalność gospodarczą na podstawie przepisów o działalności gospodarczej lub innych przepisów szczególnych (art.8 ust. 6 pkt 1),
- twórcę i artystę (art. 8 ust. 6 pkt 2),
- osobę prowadzącą działalność w zakresie wolnego zawodu (w rozumieniu przepisów podatkowych art. 8 ust. 6 pkt 3),
- wspólnika jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz wspólników spółki jawnej, komandytowej lub partnerskiej (art. 8 ust. 6 pkt 4).

Skarżący podnoszą, że dokonane ostatnio zmiany przepisów w zakresie zasad opłacania składek na ubezpieczenia społeczne naruszają zasadę równego traktowania w ramach tej grupy ubezpieczonych.

Pierwsza zmiana przepisów weszła w życie z dniem 24 sierpnia 2005 r. w związku z ustawą z dnia 1 lipca 2005 r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 150, poz. 1248). Zgodnie z wprowadzonym na mocy tej zmiany art. 18a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe ubezpieczonych, o których mowa w art. 8 ust. 6 pkt 1, w okresie pierwszych 24 miesięcy kalendarzowych od dnia rozpoczęcia wykonywania działalności

gospodarczej stanowi zadeklarowana kwota, nie niższa jednak niż 30% kwoty minimalnego wynagrodzenia. Takie sformułowanie art. 18a wskazuje, że z możliwości opłacania składek od niższej podstawy wymiaru mogą skorzystać wyłącznie osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą na podstawie przepisów o działalności gospodarczej lub innych przepisów szczególnych. Poza zakresem podmiotowym art. 18a pozostały więc osoby wymienione w art. 8 ust. 6 pkt 2, 3 i 4, tj. twórcy i artyści, osoby prowadzące działalność w zakresie wolnego zawodu oraz wspólnicy jednoosobowych spółek z ograniczoną odpowiedzialnością i wspólnicy spółki jawnej, komandytowej lub partnerskiej. Tymczasem z komunikatu Biura Prasowego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (opublikowanego m. in. w Rzeczpospolitej z dnia 5 października 2005 r.) wynika, że zdaniem Zakładu do kręgu osób wymienionych w art. 8 ust. 6 pkt 1 ustawy systemowej, w związku z art. 2 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz.U. nr 173, poz. 1807), należą także osoby wykonujące wolne zawody. Interpretacja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych umożliwiająca osobom wykonującym wolne zawody opłacanie składek od obniżonej podstawy wymiaru, chociaż niewątpliwie korzystna i niwelująca w pewnym stopniu ustawowe naruszenie zasady równego traktowania, nie znajduje jednak w mojej ocenie żadnego oparcia w przepisach ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, gdzie osoby wykonujące wolne zawody zostały wymienione *expressis verbis* w art. 8 ust. 6 pkt 2, a zatem nie można na mocy interpretacji umieścić ich w grupie wymienionej w art. 8 ust. 6 pkt 1.

Druga kwestionowana przez skarżących zmiana ustawy systemowej w kwestii zasad podlegania obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym została zawarta w art. 2 pkt 1 lit. b ustawy z dnia 1 lipca 2005 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. Nr 169, poz. 1412). Zgodnie z jej postanowieniami, które wejdą w życie 1 czerwca 2006 r., osoby prowadzące pozarolniczą działalność, o której mowa w art. 8 ust. 6 pkt 1, mające ustalone prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym do czasu ustalenia prawa do emerytury. Również i w tym przypadku, poza zakresem podmiotowym dokonanej zmiany pozostały osoby wymienione w art. 8 ust. 6 pkt 2, 3 i 4 ustawy.

Działając na podstawie art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz.U. z 2001 r., nr 14, poz. 147), uprzejmie proszę Pana Ministra o zajęcie stanowiska w przedstawionej sprawie, a w szczególności uzasadnienie przesłanek, które legły u podstaw zróżnicowania sytuacji osób prowadzących działalność pozarolniczą w zakresie zasad opłacania składek na ubezpieczenia społeczne.

Z upoważnienia
Rzecznika Praw Obywatelskich

/-/ Stanisław Trociuk
Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich